

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Status over Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst«

COM(2014) 130 final

(2015/C 012/17)

Ordfører: **Stefano Palmieri**

Kommissionen besluttede den 16. maj 2014 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Status over Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst«

COM(2014) 130 final.

Det forberedende arbejde henvises til underudvalget »Status over Europa 2020-strategien«, som vedtog sin udtalelse den 5. september 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 502. plenarforsamling den 15.—16. oktober 2014, mødet den 15. oktober, følgende udtalelse med 168 stemmer for, 7 imod og 6 hverken for eller imod:

1. Indledning

1.1 Kommissionen har her fire år efter lanceringen af Europa 2020-strategien offentliggjort meddelelsen *Status over Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst* og taget hul på en offentlig høring⁽¹⁾ om midtvejsrevisionen heraf.

1.2 Nærværende udtalelse er det officielle svar på en høringsanmodning fra Kommissionen og tillige en del af en integreret vurdering, som Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg udarbejder efter anmodning fra det italienske formandskab for Det Europæiske Råd om en sonderende udtalelse om den forestående midtvejs gennemgang af Europa 2020.

1.3 EØSU er i gang med at udarbejde en samlet midtvejs evaluering af Europa 2020-strategien bestående af følgende dokumenter:

- en rapport om projektet med en uddybning af begreber og praksis knyttet til Europa 2020-styringen;
- nærværende udtalelse SC/039;
- bidrag fra de faglige sektioner og CCMI, observatorierne og kontaktgruppen med det europæiske civilsamfunds organisationer og netværk;
- bidrag fra de nationale økonomiske og sociale råd og tilsvarende organisationer;
- konklusionerne og anbefalinger i studien »Priorities, challenges and prospects for civil society: involvement in the Europe 2020 strategy beyond 2015 — Case study of four Member States« (BE — FR — IT — NL), som er udarbejdet af A. Bellagamba på bestilling af EØSU's Styringsgruppe for Europa 2020-strategien.

⁽¹⁾ Se Kommissionens websted: http://ec.europa.eu/europe2020/public-consultation/index_en.htm

1.4 Pakken af dokumenter, der tilsammen udgør EØSU's midtvejsevaluering af strategien, vil blive fremlagt på den konference på højt niveau, der arrangeres som led i det italienske Rådsformandskabs aktiviteter vedrørende *En mere effektiv Europa 2020-strategi — civilsamfundets forslag til øget social inklusion og konkurrenceevne i Europa*. Konferencen afholdes i Rom den 4. og 5. december 2014.

1.5 De forskellige interne organer i EØSU ⁽²⁾ har formuleret og på møder i arbejdsgrupper drøftet forslag til revision af Europa 2020-strategien, og disse fremlægges i deres helhed som anbefalinger under afsnit 4: »EØSU's anbefalinger til sikring af en virkelig reform af Europa 2020-strategien«.

2. Europa 2020-strategiens første fire år: fra konsekvenserne af krisen til tendenser på lang sigt

2.1 Europa 2020-strategien udsprang af det prisværdige ønske om at genoprette EU's konkurrenceevne og beskæftigelse ved at løse de strukturelle problemer og samtidig garantere økonomisk, social og territorial samhørighed for borgerne. På denne allerede vanskelige baggrund kom en af de i intensitet og varighed værste kriser (i de sidste 80 år) i høj grad til at påvirke, hvordan strategien udviklede sig.

2.1.1 Krisen har forværret de allerede store økonomiske og sociale uligheder i EU og tydeliggjort forskellene i konkurrenceevne og social samhørighed, øget polariseringen af vækst og udvikling med tydelige konsekvenser for den rimelige fordeling af indtægter, velstand og trivsel mellem medlemsstaterne og mellem regioner i medlemsstaterne ⁽³⁾.

2.2 Af analysen af krisens udvikling og konsekvenser, som kan udledes af Kommissionens meddelelse og bilagene ⁽⁴⁾, fremgår det klart, at krisen har haft negativ indflydelse på Europa 2020-strategiens gennemførelse, for så vidt angår effektiviteten, hensigtsmæssigheden og legitimiteten af dens styringsmodel og målsætninger.

2.3 Da den økonomiske styring i EU har haft størst fokus på sparepolitikker, er opnåelse af Europa 2020-strategiens mellem- og langsigtede mål blevet underordnet budgetdisciplin.

2.3.1 EØSU er enig i, at det er nødvendigt at gribe ind med skrappe politikker for at konsolidere de offentlige finanser i visse medlemsstater, men gør samtidig opmærksom på, at sparepolitikker nok kan fremprovokere de ønskede virkninger i en tid med økonomisk ekspansion, men hvis de pr. automatik gennemføres i en tid med økonomisk stagnation eller ligefrem tilbagegang, som det er tilfældet i de fleste medlemsstater, vil væksten blive påvirket negativt. Beviset herpå er, at disse politikker i mange medlemsstater ikke har medført de forventede resultater i form af budgetkonsolidering ⁽⁵⁾, men i stedet fået den økonomiske genopretning til at gå langsommere eller måske endog forsinket den og forværret de tilfælde af social opløsning, som i forvejen gav anledning til bekymring.

2.4 Håndteringen af krisen via EU's økonomiske styring har indvirket negativt på fremskridtene hen imod strategiens mellem- og langsigtede mål. I nogle EU-lande har dette medført problemer, som i visse tilfælde er blevet til strukturelle hindringer og begrænsninger for den økonomiske udvikling og sociale samhørighed i EU.

⁽²⁾ EØSU (2014) Bidrag fra EØSU's faglige sektioner, arbejdsmarkedsobservatoriet, observatoriet for det indre marked, observatoriet for bæredygtig udvikling, CCMI og kontaktgruppen — Hen imod en midtvejsrevision af Europa 2020-strategien. Styringsgruppen for Europa 2020.

⁽³⁾ Gennemsnitligt tjente den øverste (femte) indkomstkvinil i Europa i 2012 næsten 40 % af de samlede indtægter, mens den nederste (første) indkomstkvinil tjente mindre end 10 %. Eurostat, Statistics in focus, 12/2014.

⁽⁴⁾ Af pladshensyn er ikke alle statistiske oplysninger medtaget i denne udtalelse, men kan findes i de omtalte dokumenter: COM(2014) 130 final og bilag 1-3.

⁽⁵⁾ I EU's 28 medlemsstater er den offentlige gæld i perioden fra 2007 (det sidste år inden krisen) til 2013 steget fra 58,8 % til 87,1 %, dvs. en vækst på 28,3 procentpoint. I de 18 lande i euroområdet er den steget fra 66,2 % til 92,6 %, en vækst på 26,4 procentpoint. Eurostats database: General government gross debt.

2.5 Trods opmuntrende resultater a) i kampen mod klimaændringerne og hvad angår energimæssig bæredygtighed samt b) på uddannelsesområdet og i bestræbelserne på at få mindsket skolefrafaldet er tegnene i dag stærkt bekymrende, når man ser på udgifterne til forskning og udvikling (F&U), arbejdsmarkedet, kampen mod fattigdom og social udstødelse.

2.5.1 Hvad angår udgifterne til forskning og innovation (F&I) synes krisen at have udvidet den eksisterende kløft mellem EU's medlemsstater. De medlemsstater, der er under et stort pres for budgetkonsolidering (ofte de samme, som halter bagefter med hensyn til innovation) har skåret betydeligt i de offentlige udgifter til F&I⁽⁶⁾. I EU ligger udgifterne til forskning og udvikling (F&U) stadig næsten et procentpoint under målet på 3 %, og fremskrevet til 2020 ser de ud til at lande på 2,2 %, idet det meget lave private investeringsniveau og medlemsstaternes ikke særligt ambitiøse mål indvirker negativt.

2.5.2 På arbejdsmarkedet, hvor beskæftigelsesfrekvensen i de senere år har været stagnerende og derfor ligger under Europa 2020-målet (68,4 % i 2013: 74,2 % for mænd og 62,5 % for kvinder), giver følgende forhold anledning til særlig bekymring:

- 26,2 millioner arbejdsløse;
- 9,3 millioner »modløse« arbejdstagere, som gerne vil arbejde, men er holdt op med at søge arbejde;
- 12 millioner mennesker, der har været arbejdsløse i mere end et år;
- siden 2008 (krisens første år) er 6 millioner arbejdspladser gået tabt i Den Europæiske Union (med alt hvad der deraf følger af tab af kompetencer og faglige kundskaber);
- 5,5 millioner unge arbejdsløse (under 25 år).

I visse medlemsstater er tendensen, at denne i sig selv meget bekymrende situation er værre for de unge, for dem, som er blevet presset ud af arbejdsmarkedet i en sen alder, og for kvinderne på arbejdsmarkedet.

2.5.3 Fra 2009 til 2012 er antallet af mennesker, der er i risiko for fattigdom og social udstødelse, steget fra 114 millioner til 124 millioner. Med tanke på krisens efterdønninger er dette en udvikling, der kan blive forværret. EU's mål om at få nedbragt antallet af mennesker i risiko for fattigdom eller social udstødelse til 96,4 millioner i 2020 synes svært at nå, da tallet allerede i 2012 var godt og vel 28 millioner over det fastlagte mål.

2.5.4 Den i forvejen alvorlige situation forværres af stigningen i antallet af mennesker, der lider materielle afsavn, og andelen af mennesker i den erhvervsaktive alder, som lever i familier, hvor ingen arbejder.

2.5.5 Krisen har forøget de allerede store uligheder mellem medlemsstaterne og gjort det tydeligt, at der er store forskelle i konkurrenceevne og social samhørighed. Disse uligheder understreger behovet for at fremlægge reformforslag, der kan optimere effektiviteten af foranstaltningerne de steder, hvor problemerne er allermost alvorlige.

2.5.6 Alle disse tal viser meget klart, hvor vigtigt det er at fokusere på investeringer i vækst for at understøtte konkurrenceevnen og skabe betingelser for virksomheder, især SMV'er, der sætter dem i stand til at fastholde og skabe arbejdspladser.

3. Analyse af problemerne for Europa 2020-strategien: styring, mål, deltagelse og gennemførelse

3.1 Analyserer man de hidtil opnåede resultater, fremgår det med al tydelighed, at strategien har været helt uegnet til at opnå de på forhånd fastsatte mål. Strategien bør revideres, så den bliver effektiv og får den ønskede virkning, og faren for, at den ligesom den foregående Lissabonstrategi slår fejl, afværges. Det er ekstremt vigtigt at fokusere på et antal mål, at der er sammenhæng imellem dem, og at det sikres, at de gennemføres.

⁽⁶⁾ Veugelers, R. (2014) *Undercutting the future?* European research spending in times of fiscal consolidation. Bruegel Policy Contribution. Issue 2014/06.

3.2 De væsentligste problemer for Europa 2020-strategien knytter sig til styringen, målene, civilsamfundets deltagelse og gennemførelsen.

3.3 Styringen af strategien er svag og ikke særlig effektiv med hensyn til at forpligte medlemsstaterne til at overholde de tilsagn, der er givet for at realisere strategiens mål (og flagskibsinitiativerne).

3.3.1 Strategiens styringsstruktur har institutionaliseret en strukturel skævvridning, hvor økonomien er vigtigere end social og miljømæssig styring, og Europa 2020-strategiens mål bliver underordnet de makroøkonomiske prioriteter for det europæiske semester, hvilket gør det svært at nå EU's mål for konkurrenceevne, social samhørighed og bæredygtig forvaltning af naturressourcer.

3.3.2 Det europæiske semester, som indledes med den årlige vækstundersøgelse og afsluttes med formuleringen af landespecifikke henstillinger, har ofte fastlagt prioriteter, der ikke effektivt understøtter opnåelsen af Europa 2020-strategiens mål. Hertil kommer, at de landespecifikke henstillinger ikke respekteres af medlemsstaterne, når de udformer de årlige nationale strategier (nationale reformprogrammer) og træffer de dertil knyttede beslutninger vedrørende budgettet, strukturreformer, beskæftigelsespolitikker og socialpolitikker ⁽⁷⁾.

3.4 Ved udarbejdelsen af Europa 2020-strategien blev der ikke søgt bred konsensus med borgerne i EU om fastlæggelsen af mål og de dertil foreslåede indikatorer, som heller ikke er bindende. Bortset fra de retligt bindende mål om reduktion af drivhusgasemissionerne og anvendelse af vedvarende energikilder har hvert enkelt land hidtil kunnet fastlægge egne mål med det resultat, at de ofte ikke har været særligt ambitiøse.

3.4.1 Den kvantitative vurdering af målene understøttes ikke af en kvalitativ vurdering. Hvor »intelligent« et socioøkonomisk system er, kan ikke udelukkende bedømmes ud fra kvantitative indikatorer såsom udgifterne til forskning eller antallet af nye arbejdspladser, men må tillige baseres på kvalitative indikatorer som typen af »markedsførte« innovationer og kvaliteten af de arbejdspladser, der er blevet skabt.

3.5 Civilsamfundet er ikke tilstrækkeligt inddraget i Europa 2020-strategien, hverken på nationalt eller EU-niveau. Følgende faktorer har været bestemmende herfor:

- den begrænsede kommunikation og oplysning om strategien har betydet, at det primært er fagfolk, der kender til og har deltaget i arbejdet med strategien;
- nogle medlemsstaters manglende vilje til at inddrage det organiserede civilsamfund i planlægningen af strategiens aktioner;
- manglen på reel sammenhæng mellem civilsamfundets aktioner på EU-niveau og aktionerne på nationalt og lokalt niveau;
- foranstaltningerne for at tackle krisens virkninger (herunder tidsplanen for det europæiske semester) overlapper med strategiens initiativer, og gør det derfor vanskeligere for arbejdsmarkedets parter og civilsamfundets repræsentative organisationer at forstå strategiens udviklingsforløb og mulighederne for at deltage deri;
- den utilstrækkelige adgang til de begrænsede finansielle ressourcer umuliggør en effektiv inddragelse af det organiserede civilsamfund i strategien;
- utilstrækkelig inddragelse af arbejdsmarkedets parter i høringsprocessen i forbindelse med det europæiske semester i visse lande.

⁽⁷⁾ Europa-Parlamentets studie (2014) — A »traffic light approach« to the implementation of the 2011 and 2012 Country Specific Recommendations (CSRs). Enheden for Støtte til den Økonomiske Styring.

3.6 Trods de procedurer, man er blevet enige om i Det Europæiske Råd, de utallige samarbejdsprogrammer, der er iværksat i EU, og vores viden om, at de i strategien definerede udfordringer og mål ikke vil kunne tackles effektivt blot med indgreb i de enkelte nationale systemer, har Europa 2020-strategiens gennemførelse lidt under manglen på effektivt samarbejde og solidaritet mellem medlemsstaterne.

3.7 Flagskibsinitiativerne kunne have haft afgørende indflydelse på samordningen af EU- og nationale politikker og således bidraget til opfyldelsen af Europa 2020-strategiens mål og til at genskabe den økonomiske vækst og beskæftigelsen gennem mere effektiv udnyttelse af løftestænger for udvikling og mulighederne i strukturfondene⁽⁸⁾, fra europæisk territorialt samarbejde⁽⁹⁾ til direkte forvaltede programmer. Flagskibsinitiativerne bør være lettere at forvalte og forstå med større gensidig påvirkning og uden overlapninger.

EØSU'S KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER TIL SIKRING AF EN VIRKELIG REFORM AF EUROPA 2020-STRATEGIEN

4. En ny begrebsramme for Europa 2020-strategien

4.1 EU skal sætte ind på to fronter: Dels skal det hurtigst muligt få vristet sig ud af krisen, som har ramt dets økonomiske og sociale system hårdt, dels skal det styrke Europa 2020-strategiens model for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst for at løse de strukturelle problemer, der kan henføres til den ringe europæiske konkurrencedygtighed.

4.1.1 Det er på denne baggrund, at EØSU mener, at EU bør fremme en udviklingsmodel, som sikrer, at medlemsstaterne, samtidig med at de viderefører de strukturelle reformer for at genoprette de nationale budgetter og igen gøre dem troværdige, også er i stand til at gennemføre politikker, der understøtter den europæiske konkurrenceevne og de væsentligste aktører (arbejdstagere, private virksomheder og sociale virksomheder), fremmer en kvantitativ og kvalitativ stigning i (materielle, immaterielle og sociale) investeringer i Europa, skaber flere og bedre arbejdspladser og understøtter den sociale og territoriale samhørighed ved at tackle problemerne med høj arbejdsløshed og stigende fattigdom og social udstødelse⁽¹⁰⁾.

4.1.2 Derfor må den økonomiske og monetære union gøres til en faktor for stabilitet og mere robust og holdbar vækst, EU's globale tiltrækningskraft for produktion og investeringer forøges, og det fulde potentiale af alle områder af det indre marked udnyttes. Den europæiske økonomi skal tilføres investeringer og fremtidssikres. Gode betingelser for iværksættelse og jobskabelse må fremmes, miljømæssig bæredygtighed understøttes, og velfærdssystemet styrkes, så det kan tackle de sociale forandringer og problemstillinger.

4.2 Efter EØSU's opfattelse må forslaget til en radikal reform af Europa 2020-strategiens gennemførelse indebære en fuldstændig nytænkning af den fire år gamle strategis vigtigste idéer og elementer, dvs. selve den vision for udvikling, som strategien bygger på; definitionen af mål, politikkerne til opnåelse heraf og den dertil knyttede overvågning og evaluering; fastlæggelse af en effektiv styring af strategien på flere niveauer; øget deltagelse af borgerne og civilsamfundsorganisationerne.

4.3 For at reformen af Europa 2020-strategien skal udmønte sig i reelt bæredygtig udvikling er en styrkelse af den helhedsorienterede tilgang, hvor de økonomiske mål sættes i sammenhæng med de sociale og miljømæssige mål, af afgørende betydning. Der bør anlægges en tilgang, der sikrer, at alle former for kapital udnyttes på det helt rigtige tidspunkt og sted, så de nuværende behov ikke opfyldes på bekostning af de fremtidige generationer.

⁽⁸⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 af 17. december 2013, EUT L 347 af 20.12.2013, s. 320-469.

⁽⁹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1299/2013 af 17. december 2013, EUT L 347 af 20.12.2013, s. 259-280.

⁽¹⁰⁾ Se også forskningsprojektet på <http://www.foreurope.eu/>

4.3.1 Det vil være af allerstørste vigtighed, at strategiens vision for bæredygtig udvikling og de deraf følgende mål kædes sammen med artikel 3, stk. 1, 2 og 3, i traktaten om Den Europæiske Union⁽¹¹⁾ om fremme af økonomisk, social og territorial samhørighed ved hjælp af øget samarbejde og solidaritet mellem medlemsstaterne og bæredygtig udvikling baseret på en afbalanceret økonomisk vækst og en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne og større fokus på borgernes trivsel, og hvor der tilstræbes konkurrencedygtighed og fuld beskæftigelse.

4.3.2 Europa 2020-strategien må også afspejle EU's rolle i en global sammenhæng. Revisionen af Europa 2020-strategien må foretages i nær tilknytning til FN's dagsorden for bæredygtig udvikling efter 2015⁽¹²⁾ og føre til en korrekt gennemførelse af de globale mål for bæredygtig udvikling i EU og fra EU's side.

4.3.3 I forbindelse med indledningen af den langsigtede overgang til en modstandsdygtig, konkurrencedygtig, ressourceeffektiv og inklusiv EU-økonomi må EU's planlægningshorisont udvides til også at omfatte perioden efter 2020. Derfor bør revisionen af Europa 2020-strategien straks suppleres med igangsætningen af en medindflydelsesproces, der fører til en integreret politisk strategi for et bæredygtigt Europa i en globaliseret verden, og som omfatter en tidshorisont mindst frem til 2030.

4.4 I overensstemmelse med at strategiens tilgang til bæredygtig udvikling bliver mere helhedsorienteret, bør der også lægges langt større vægt på den kvalitative side af målene. Vækst betyder en naturlig stigning i størrelse og indebærer derfor en kvantitativ dimension, mens udvikling betyder en forøgelse af kvalitet og potentiale. Ved at udnytte og udbygge et socioøkonomisk systems særlige forhold og potentiale bliver udviklingen mere kvalitativ.

4.4.1 Inden for rammerne af en ny struktur for den økonomiske, miljømæssige og sociale styring må Europa 2020-strategiens mål være ligestillede med og ikke længere underordnet de økonomiske og finanspolitiske mål ikke mindst i forbindelse med det europæiske semester og dermed også i den årlige vækstundersøgelse, de nationale reformprogrammer og de landespecifikke henstillinger.

4.4.2 EØSU gentager, at det er yderst vigtigt, at der udformes et målesystem, der kan supplere BNP, så virkningerne af de vedtagne politikker for samfundet, familier og enkeltpersoner kan måles⁽¹³⁾. I den forbindelse vil det være nødvendigt at implementere den sociale resultattavle og sikre, at den reelt finder anvendelse under det europæiske semester⁽¹⁴⁾.

4.4.3 Med henblik derpå må der udvikles en overvågningsmekanisme baseret på indikatorer, som medregner familiernes disponible indkomst, livskvalitet, miljømæssig bæredygtighed, social samhørighed og de nuværende og fremtidige generationers sundhed og generelle velfærd. EØSU mener, at denne nye overvågningsordning bør etableres og forvaltes via en ny fælles struktur, hvori de kompetente institutioner deltager.

4.5 Strategien vil kun blive en succes, hvis der etableres en styringsstruktur på flere niveauer til at løfte de mange forskellige udfordringer, der tegner sig, og hvis de generelle retningslinjer, der er fastlagt på EU-niveau, omsættes til konkrete nationale og regionale foranstaltninger.

4.5.1 Det er på den baggrund, at den økonomiske styring i EU generelt og især i ØMU'en bør styrkes ved at gøre den til en integreret del af Europa 2020-strategien. Derved vil det kunne sikres, at strukturreformer iværksættes i en proces, hvor medlemsstaterne reelt deltager og tager et medansvar. Det vil derfor være hensigtsmæssigt at etablere et virkeligt samarbejde om de styrings-, ansvars- og kontrolfunktioner, som udføres af Det Europæiske Råd, Konkurrenceevnerådet, Kommissionen og Europa-Parlamentet.

4.5.2 Medlemsstaterne skal tage behørigt hensyn til de landespecifikke henstillinger fra Det Europæiske Råd, når de udarbejder de årlige nationale strategier, der fastlægges i de nationale reformprogrammer, og træffer beslutninger vedrørende budgettet, strukturreformer, beskæftigelsespolitikker og socialpolitikker.

⁽¹¹⁾ EUT C 83 af 30.3.2010.

⁽¹²⁾ <http://sustainabledevelopment.un.org/index.php?menu=1561>

⁽¹³⁾ EUT C 181 af 21.6.2012, s. 14-20.

⁽¹⁴⁾ Styrkelse af Den Økonomiske og Monetære Unions sociale dimension COM(2013) 690 provisoire.

4.6 Det organiserede civilsamfunds rolle i de forskellige faser af programmeringsprocessen og gennemførelsen af EU's politikker bør styrkes. Opfyldelsen af Europa 2020-målene bør understøttes med en styrket rolle for og øget inddragelse af civilsamfundet i den årlige vækstundersøgelse og i formuleringen af de nationale reformprogrammer og de landespecifikke henstillinger. Dette bør kunne sikres med en bedre tilrettelagt tidsplan for det europæiske semester, som giver det organiserede civilsamfund mulighed for at fremsætte vurderinger på et tidspunkt i forløbet, hvor det stadig er muligt at påvirke beslutningsprocessen. Dette skal være muligt på strategiens tre styringsniveauer: europæisk, nationalt og regionalt.

5. Tværgående og sektorielle politikker til fremme af Europa 2020-strategien

5.1 For at Europa 2020-strategien skal blive en løftestang for konkurrencedygtighed og samhørighed til støtte for bæredygtig og inklusiv økonomisk vækst i Europa i de næste 5 år, mener EØSU, at det er nødvendigt at gennemføre en integreret strategi bestående af **tværgående** (eller horisontale) **politikker** og **sektorielle** (eller vertikale) **politikker**.

5.1.1 Formålet med de **tværgående** (eller horisontale) **politikker** bør være at skabe betingelser for, at de vigtigste aktører i at genoprette Europas konkurrenceevne — **arbejdstagere, virksomheder og virksomheder i socialøkonomien** — kan bidrage optimalt.

5.1.2 De **sektorielle** (eller vertikale) **politikker** bør være de bærende elementer, som garanterer en virkelig relancering af Europa 2020-strategien ved at genoplive **industripolitikken**, samle **energipolitikken** under ét, styrke **forskning og innovation** og fremme de faktorer, som **forbedrer Europas konkurrenceevne, og som knytter sig til velfærdssystemet og kampen mod fattigdom og social udstødelse** ⁽¹⁵⁾.

5.2 De **tværgående politikker** under den nye Europa 2020-strategi bør henvende sig til **arbejdstagere, private virksomheder** ⁽¹⁶⁾ og **virksomheder i socialøkonomien** ⁽¹⁷⁾.

5.2.1 I forhold til arbejdsmarkedets parter bør en af de væsentligste prioriteter for Europa 2020-strategien være at skabe kvalitetsarbejdspladser som et modtræk til den stadig større segmentering af arbejdsmarkedet og arbejdsløsheden.

5.2.1.1 Det er nødvendigt at tilpasse undervisnings-, efteruddannelses- og videreuddannelsessystemer til kravene og udviklingen på arbejdsmarkedet.

5.2.1.2 Uddannelse af iværksættere og nye undervisningstilgange og -systemer bør fremmes, så mennesker får de kompetencer, der skal til, for at den menneskelige kapital kan udnyttes optimalt.

5.2.1.3 Det er vigtigt at opprioritere og understøtte de offentlige arbejdsformidlingers rolle i at vejlede mennesker og i at få dem ud eller tilbage på arbejdsmarkedet.

5.2.1.4 Det er absolut nødvendigt at prioritere beskæftigelsespolitikker især for de unge, for dem, som er røget ud af arbejdsmarkedet i en sen alder, for kvinder og for handicappede. Ligeledes er det vigtigt med større fokus på beskæftigelsesproblemerne for de mennesker, der ikke optræder i de officielle statistikker, fordi de er uden for arbejdsmarkedet (hjemløse eller mennesker uden fast bopæl, romaer osv.).

5.2.1.5 Det er ønskeligt med et nyt mål for Europa 2020-strategien: nedbringelse af ungdomsarbejdsløsheden med 50 % i 2020.

5.2.2 I forhold til **virksomhederne** og især SMV'er bør der fremmes en moderne iværksætterkultur, som med udgangspunkt i prioriteterne i »Small Business Act« ⁽¹⁸⁾ og »Iværksætterkultur 2020« ⁽¹⁹⁾ kan hjælpe virksomheder med at omdanne de muligheder, som adgang til EU-midler og teknologisk innovation frembyder, til løftestænger for udvikling til gavn for konkurrenceevnen og beskæftigelsen.

⁽¹⁵⁾ For en nærmere beskrivelse af de foreslåede foranstaltninger se: EØSU (2014) op. cit.

⁽¹⁶⁾ Betegnelsen virksomheder er brugt i bred forstand omfattende såvel erhvervsdrivende (selvstændige, personer med liberalt erhverv, arbejdsgivere og sociale iværksættere) og virksomheder uanset størrelse (mikro, små og mellemstore, store).

⁽¹⁷⁾ Socialøkonomien omfatter såvel SMV'er og store virksomheder som kooperativer, gensidige selskaber, foreninger, fonde, sociale NGO'er mv.

⁽¹⁸⁾ »Small Business Act« for Europa — COM(2008) 394 final/2.

⁽¹⁹⁾ EUT C 271 af 19.9.2013, s. 75-80.

5.2.2.1 Der skal derfor skabes betingelser, som garanterer, at de økonomiske operatører konkurrerer på et marked, der ikke er forvredet af alt for tungt bureaukrati og illoyale og uregulerede metoder og praksis.

5.2.2.2 Derudover bør muligheden undersøges for specialiseret bistand til SMV'er⁽²⁰⁾ til opstart, internationalisering, brug af kapitalmarkedet, forskning, udvikling og innovation.

5.2.3 Virksomhederne i socialøkonomien er yderst vigtige komponenter i den europæiske sociale model, da de især på lokalt og regionalt niveau er drivkræfter for social innovation og bidrager til jobskabelse, bæredygtig vækst og samhørighed. De introducerer nye og fleksible leveringsmetoder for tjenesteydelser og nyskabelser inden for produkter, processer og organisation.

5.3 En virkelig relancering af Europa 2020-strategien afhænger af, om det lykkes at fremme følgende **sektorpolitikker**:

5.3.1 En **genoplivning af den europæiske industripolitik** vil kunne sikre en forbedring af det europæiske produktionssystemets konkurrenceevne. EU som system må igen blive konkurrencedygtigt, og dertil er det nødvendigt med en egentlig industripolitik. Fremstillingssektoren må igen tegne sig for 20 % af BNP (i 2012 var andelen 15,3 %).

5.3.1.1 Der er behov for en industripolitik, som kan fremme:

- strategisk integration af værdikæden i forskellige sektorer: fremstilling, agroindustri, tjenester;
- konsolidering af højteknologiske og mellemhøjteknologiske industrier og videnintensive tjenester;
- udvikling af et europæisk marked, som garanterer lige konkurrence for kvalifikationer på mellemniveau og højt niveau og fremmer mobiliteten for arbejdstagere, personer i liberalt erhverv med et mellemhøjt eller højt specialiseringsniveau og tjenesteydelser;
- højt specialiserede funktionelle forbindelser mellem den offentlige sektor og videnintensive tjenesteydere for at forbedre og udnytte produktiviteten i den offentlige sektor optimalt;
- udnyttelse af mulighederne for udvikling i den »grønne økonomi« og støtte til EU's økologiske overgang til en produktions- og forbrugsmodel, der er forenelig med princippet om bæredygtig udvikling (ved at skabe sammenhæng med dagsordenen for målene for bæredygtig udvikling efter 2015⁽²¹⁾);
- den strategiske sektor, den »blå økonomi«, gennem innovation for at omdanne udviklingsmulighederne i de primære værdikæder (blå industri, blå logistik, blå turisme, blå fødevarer, blå energi, blå ressourcer) til økonomiske, miljømæssige og samfundsmæssige gevinster for virksomheder og de europæiske borgere.

5.3.2 Det er absolut nødvendigt at **fremme en fælles energipolitik i EU**. Med tanke på energiens vidtrækkende betydning for økonomien må en seriøs industripolitik nødvendigvis udformes på grundlag af fælles principper såsom:

- tilpasning og nedbringelse af forskellene i energipriser;
- forbedring af betingelserne for den interne handel med energi;
- mindske af energifafhængigheden af tredjelande;
- udvikling af vedvarende energi.

⁽²⁰⁾ EØSU henviser til rapporten »Action Lines: Bolstering the business of liberal professions« fra Kommissionens »Working Group in Liberal professions«, som blev offentliggjort den 12. marts 2014.

⁽²¹⁾ <http://www.wfuna.org/post-2015>

5.3.3 Udvikling af **forsknings- og innovationspolitikker (F&I-politikker), udnyttelse af informations- og kommunikationsteknologier (IKT) og digitalisering af økonomien** er sektorer med betydeligt potentiale for at give en saltvandsindsprøjtning til den europæiske konkurrenceevne. Der er her muligheder for at etablere nye former for effektivt og virkningsfuldt samarbejde mellem den offentlige og private sektor.

5.3.3.1 Dertil mener EØSU, at det vil være hensigtsmæssigt at:

- oprette strømlinede og dynamiske offentlige instanser, der kan fremme mulighederne for mellem- og langsigtet finansiering og sikre den nødvendige forbindelse mellem videnskab og industri;
- gribe ind med IKT-forestillinger, da de gør de økonomiske operatører mere dynamiske (SMV'er vokser hurtigere, når de anvender IKT);
- optrappe den økonomiske støtte til forskning, udvikling og innovation og i alle medlemsstater yde støtte til at forbedre samarbejdet mellem universiteter, forskningsinstitutioner og virksomheder;
- fremme digitaliseringen af økonomien, da det skaber mulighed for at sammenkæde private og offentlige interesser og gør det muligt for erhvervsdrivende at udnytte mulighederne på markedet fuldt ud og samtidig tilbyde borgerne nye digitale offentlige produkter og tjenester.

5.3.4 Efter EØSU's opfattelse bør man fremme de **faktorer, som forbedrer konkurrenceevnen, og som knytter sig til velfærdssystemet**. Gennemførelse af effektive velfærdspolitikker kan være en særlig vigtig faktor i at få genoprettet EU's konkurrenceevne, idet der skabes nogle rammer, hvor risikofaktorer, der er uholdbare på individuelt niveau (for borgerne), kan modvirkes med specifikke velfærdspolitikker. Det er nødvendigt at forstærke indsatsen for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen. EØSU mener, at man i højere grad må fremme handicappedes integration⁽²²⁾ og ligestilling mellem mænd og kvinder⁽²³⁾ og forebygge forskelsbehandling og udstødelse på grund af race eller etnisk oprindelse, alder, religion eller seksuel orientering.

5.3.4.1 I lyset af prognoserne for befolkningsaldringen⁽²⁴⁾ i Europa er det altafgørende, at forpligtelserne i forhold til de demografiske ændringer overholdes og om muligt skærpes. En afgørende forudsætning, der skal opfyldes, for at de positive aspekter af de demografiske ændringer bliver en realitet for såvel de ældre som samfundet generelt, er, at borgerne, samtidig med at de bliver ældre, kan bibeholde et godt helbred og føle sig sikre⁽²⁵⁾.

5.3.4.2 For de økonomipolitiske foranstaltninger bør der efter EØSU's mening først foretages en konsekvensanalyse af de sociale indvirkninger for at danne modvægt til de foranstaltninger, der kan få fattigdommen og den sociale udstødelse til at stige.

5.3.4.3 Derudover bør der fremmes en integreret strategi for aktiv integration, som skal garantere:

- en passende indkomststøtte;
- et rummeligt arbejdsmarked;
- adgang til kvalitetsarbejde og -tjenester og fremme af social innovation;
- udbredelse af socialøkonomien i strategiske sektorer som personpleje- og -bistandstjenester.

5.4 Til støtte for Europa 2020-strategien bør der iværksættes en ambitiøs plan for materielle og immaterielle investeringer i infrastruktur og sociale investeringer udelukkende med det formål at give en saltvandsindsprøjtning til EU's konkurrenceevne⁽²⁶⁾. Rådet bør give grønt lys for de supplerende bevillinger, der er nødvendige for at finansiere planen, og Kommissionen bør overvåge dens virkning og effektivitet og samtidig føre tilsyn med strukturreformerne i de enkelte lande.

⁽²²⁾ Den europæiske handicapstrategi 2010-2020, COM(2010) 636 final.

⁽²³⁾ Strategi for ligestilling mellem kvinder og mænd 2010-2015, COM(2010) 491 final.

⁽²⁴⁾ Kommissionens rapport om aldring fra 2012.

⁽²⁵⁾ EUT C 51 af 17.2.2011, s. 55-58.

⁽²⁶⁾ Som foreslået af Jean-Claude Juncker, kandidat til posten som formand for Kommissionen, i politiske retningslinjer for den næste Kommission, 15. juli 2014, Strasbourg.

I den forbindelse gentager EØSU sine forslag i en nylig udtalelse⁽²⁷⁾, hvori vigtigheden af medlemsstaternes offentlige investeringer betones, og det anføres, at sparepolitikkerne bør lempes eller midlertidigt suspenderes under krisen.

På den baggrund anbefaler EØSU, at reglerne i stabilitets- og vækstpagten håndhæves med den fleksibilitet, som den økonomiske og sociale situation påbyder.

5.4.1 Investeringerne i materiel infrastruktur bør kanaliseres ind i to meget vigtige områder: Dels bør det garanteres, at den arkitektoniske og historiske arv samt boligmassen og transportnettene (jernbane-, vej- og søtransport) vedligeholdes, renoveres og moderniseres, dels er det vigtigt, at Europas hydrogeologiske strukturer og kystlinjer vedligeholdes og beskyttes. Derudover skal der foretages »immaterielle« investeringer i udvikling af informations- og kommunikationsteknologinet. Midlerne til denne investeringsplan kan rejses ved at inddrage Den Europæiske Investeringsbank, udstede europæiske obligationer til specielle formål og omlægge det flerårige finansielle program for 2014-2020 som planlagt i 2016.

5.4.2 De sociale investeringer skal kunne bekæmpe fattigdommen og risikoen for social udstødelse og sætte gang i beskæftigelsen i Europa. Det skal være en investeringsplan i størrelsesordenen 2 % af BNP, som ikke medregnes i underskuddet og overvåges for at sikre, at den fungerer effektivt med den tilsigtede virkning. Planen kan være rettet mod sundhedstjenester, omsorgs- og plejetjenester, der er direkte nødvendiggjort af den demografiske udvikling i medlemsstaterne, styrkelse af uddannelses-, efter- og videreuddannelsessystemet, sociale boliger osv. Midlerne bør ikke medregnes i underskuddet og kan rejses via en afgift på finansielle transaktioner.

Bruxelles, den 15. oktober 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽²⁷⁾ EØSU's udtalelse »Endelig gennemførelse af Den Økonomiske og Monetære Union — Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs forslag til EU's næste lovgivningsperiode«, ordførere: Joost van Iersel og Carmelo Cedrone, endnu ikke offentliggjort i EUT.